דרך מצותיך — איסור עבודת כהן בעל מום וכניסתו להיכל

(פ' אמור) שלא יכנס כהן בע"מ להיכל ולמזבח (רע"ז) שנאמר אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו (ויקרא כ"א כ"ג), ועוד באו שני לאוין בעבודת בע"מ קבוע ועובר כמ"ש החינוך (סי' רע"ו ער"ה), ובשרשי מצוה שם כתוב שיש רמז לשלימות צורתו לענינים כו'. ולהבין שרש ענין הרחקת בעלי מומין מן העבודה והיתרם באכילתם בשר ק"ק והמורם מקדשים קלים כדכתיב לעיל מיני' לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל (ויקרא כ"א כ"ב) וכדפירש"י וכן שנינו בר"פ י"ב דזבחים במשנה (א') בעלי מומים בין בעלי מומים קבועים ובין בעלי מומים עוברים חולקים ואוכלים אבל לא מקריבין, והרי אכילת הכהנים היא כפרה לבעלים כידוע: יש להקדים מאמר הרשב"י בפ' וישב קפ"א ע"א ע"פ זה וז"ל ת"ח בההוא שעתא דההוא נהר נגיד ונפיק אפיק כל אינון נשמתין, ואתעברת נוקבא כולהו קיימין לגו בקורטא דלגו בסיטי קורטא (פי' בתוך פנימיות יסוד ועטרת יסוד דמל' שנק' ציון וירושלים ולכך כפל לשונו בקורטא דלגו בסיטי קורטא) וכד סיהרא אתפגים בההוא סטרא דחויא בישא, כדין כל אינון נשמתין דנפקין אע"ג דכולהו דכיין וכולהו קדישין, הואיל ונפקו בפגימו, בכל אינון אתר דמטו אינון נשמתין, כולהו אתברו ואתפגימו בכמה צערין בכמה כאבין ואילין אינון דאתרעי בהו קוב"ה כו', רזא דמלה שריין כגוונא דלעילא גופא אתפגים ונשמתא (פי' כשם שלמעלה אין יניקת החיצונים רק מהכלים ולא מנשמת הפרצופים כך למטה גופא לבד אתפגים ולא נשמתא) לגו כגוונא דלעילא ודא כגוונא דדא וכו"כ אלין אינון דבעיין לחדתותי בחדתותא דסיהרא עכ"ל לענינינו עם פי' המק"מ שם: ולהבין זה הנה תחלה יש לבאר ענין פגימו דסיהרא שבזה תלוי פגימת גוף הנשמות והנה הלבנה מתמעטת בחצי האחרון של כל חודש עד שבסוף החדש היא מסתתרת לגמרי וחוזרת ונולדת בעת המולד ואז עושים ר"ח ומקריבי' קרבן מוסף והולכת ומתגדלת עד שבחצי החדש היא במילואה ואח"כ חוזרת חלילה להתמעט ולהסתתר ולהולד ולהגדל כו' וזהו ע"י שאמר לה הקב"ה לכי ומעטי א"ע (חולין ס' ב') וידוע שהענין רומז למעלה במדת מלכותו ית' המחי' עולמות בי"ע שיורדת כן עד"ז בבי"ע ובר"ח נולדת ונעשית נת"י ועולת לקבל מאור החמה שפע מדותיו ית' המיוחדות במאצילן א"ס ב"ה, והירידה הזאת הוא כדי לברר בירורי ניצוצי' שנפלו בשבה"כ מז' מלכין דתהו שהיו בבחי' יש כמ"ש וימלך וימת כי המלוכה רומז על התגלות המדה להיות יש ודבר מורגש כמו שירגיש חכמתו ומזה הי' סיבת המיתה להיות התהוות סט"א שהם בחי' הקליפות שהם יש גמור לומר לי יאורי וכמ"ש ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו (משלי כ"ו י"ב) פי' אע"פ שהאיש חכם בחכמה דקדושה בידיעת גדולת ה' והדר גאונו אבל כשהחכמה בבחי' יש הלא דבר הוא וחכם בעיניו אזי יש תקוה ר"ל יניקה לכסיל העליון הידוע שהוא שרש הסט"א ממנו והיינו ע"י השתלשלות שבעולם הבריאה עדיין כסיל זה רובו טוב וכמארז"ל שטן ופנינה לש"ש נתכוונו (ב"ב ט"ז א') וביצי' מתגבר הרע יותר עד שבעשי' רובו רע ועליו כיוונו רז"ל נתן עיניו במקדש ראשון והחריבו נתן עיניו במקדש שני כו' (סוכה נ"ב א' ע"ש) ואין המאמרים סותרים זא"ז, ועד"ז נפלו הכלים די"ס דב"ן דתהו שהיו בבחי' יש בבי"ע והבירור שלהם הוא ע"י ע"ס דמ"ה שהחכמה היא בביטול במציאות לגמרי בהתחכמות זו בביטול הנמצאים אליו ית' דאין עוד וכן שאר כל המדות ובהתגלותם בכלים דע"ס דב"ן שנפלו הם פועלים בחי' הביטול גם בהם וזוהי ענין הבירור שלהם שמקבלים הביטול ע"י גילוי ע"ס דמ"ה וכענין מ"ש הולך את חכמים יחכם (משלי י"ג כ'). אך צ"ל דמכאן משמע שהבירור הוא ע"י המל' וכ"כ ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה (משלי ל"א ט"ו) ובדוכתי טובא מבואר בזהר שהבירור הוא ע"י החכמה והוא אומרו בחכמה אתברירו. והענין ששניהם אמת כי יש ב' מיני בירורים א' לברר הטוב מן הרע ממש וזהו ע"י המל' שיורדת בבי"ע ששם הניצוצי קדושה מובלעים תוך הסט"א בנוגה דבי"ע ומלקטת אותם ומפרדת הרע מהם ועולים בבחי' מ"ן ביסודה ואז אח"כ נמשך בחי' מ"ד והוא בחי' החכ' שבה אתברירו בירור ב' להיות מ"ד דמ"ה מברר מ"ן דב"ן ואז נהפך המ"ן לאלקות ממש ונכלל בחכ' שהיא המ"ד והוא כמו עד"מ בזיווג זכר ונקבה שהנקבה מזרעת זרע ג"כ כידוע ממארז"ל אשה מזרעת (נדה ל"א א') וכן הסכימו חכמי הטבע והזרע הוא ממובחר מה שנתברר מהמאכלים שאוכלת ואח"כ זרע הזכר מברר את זרעה והפסולת נדחה ומן המובחר נעשה הולד, והנה ביאור ענין ב' מיני הבירורים למעלה הוא מובן מענין ההפרש שבין משה לאליהו כי משה הי' בודאי גדול מאליהו ואפי' רשב"י אמרו בזהר דמילי' אתחקקון לעילא ומלוי דאליהו לתתא ולכן אליהו הוא שליח לצורך הצדיקים כדאי' בזהר ובגמ' ואעפ"כ יש מעלה באליהו גדולה מבכולם שגופו עלה בסערה ונזדכך כ"כ מה שאפי' משה נקבר גופו בארץ, והענין כי אליהו בגי' ב"ן שמשם שרשו והוא בחי' חיצוניות ולכן הגיע הזיכוך גם לגופו שהי' בחי' ביטול המציאות בגופו בתכלית עד שנהפך להיות כא' מן המלאכים העליונים שנאמר בהם וצבא השמים לך משתחוים (נחמי' ט' ו'), כי חיצוני' שלמעלה יכול להיות נשפל ולשלח פארותיו למטה מאד משא"כ במשה שנמשך משם מ"ה כמ"ש בו ונחנו מ"ה (שמות ט"ז ז') והוא בחי' פנימית שאינו יכול לשלח גילויו כ"כ בגוף גשמי תכלית החיצונית ומ"מ מעלת הביטול שהגיע למשה בפנימיותו נעלה יותר מפנימי' דאליהו שהרי שכינה מדברת מתוך גרונו של משה והיינו לפי שפנימיותו נמשך ומאיר שם מ"ה שלמעלה משם ב"ן: ועפ"ז יובן ג"כ ענין ב' הבירורים שנז"ל כי הבירור הראשון לברר הטוב מן הרע דהיינו שיהי' בחי' ביטול היש עכ"פ באותו ניצוץ המתברר שמתחלה הי' יש גמור בעודו מעורב עם הרע האומר לי יאורי הגם שיודע את ה' אין בו ביטול רצון בשום ענין ולכן מצירים הע' שרים לישראל הגם שיודעים חשיבותם בעיני ה' וכמ"ש בזהר שאומרי' להס"מ ירא בשת מקוב"ה ושכינתי' אעפ"כ הם עושים שלהם ומכניסים מחשבות רעות במלך ושרים להציר לישראל כמ"ש בזהר דאעיל מחשבתי' כו' וכשהניצוץ עולה ונעשה בו ביטול היש זהו ענין הבירור הראשון והיינו ע"י שם ב"ן דוקא שממנו נמשך הביטול גם בריחוק למטה מטה אבל הוא ביטול נמוך כלומר ביטול היש לבד וז"ס ותתן טרף ירידת השכינה לברר בירורים וזהו הנק' מ"ן ואח"כ נמשך ומאיר עליהם הארת אלקות מן שם מ"ה שהוא ביטול האמיתי כמו שהוא קמי' ממש דאין עוד כנ"ל בענין י"ס דמ"ה וזהו הנק' מ"ד שמברר מ"ן בירור שני להיות בו ג"כ ביטול זה וזהו בחכמה כח מ"ה אתברירו: והנה מפני שהבירורים שהמל' מבררת הוא להפריד הטוב מן הרע הגמור וע"כ המברר מוכרח להתלבש בהמתברר א"כ מובן שזהו ירידה גדולה לה לירד בבי"ע ולהתלבש בהיכלות החיצוני' וז"ס מיעוט הירח הנ"ל, אך ענין הפגימו הוא סוד כמוס כי הנה ענין בירור זה הרי הוא מלחמה עצומה עם הקליפות להוציא מהם חיותם שכשמוציאים הטוב מהם מתים כמ"ש בס' הגלגולים פ"ב באריכות שאין להם שום קיום זולתי הטוב המובלע בהם שמחי' אותם כו' ולזאת מוסרים נפשם ממש לחטוף ניצוצי קדושה ע"י כל תחבולות שאפשר כגון להחטיא האדם וכיוצא וכמ"ש לא יבוז לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב (משלי ו' ל') ומכ"ש שמתאמצי' ביותר שלא להוציא מהם מה שחטפו כבר ולכן נקראת המל' אשת חיל ללחום מלחמת ה' להוציא בלעם מפיו וכל זיני קרבא אפקיד בידהא, והנה יש אופן במלחמה הגשמי' שלפעמים מוכרח הא' להניח א"ע מוכה קצת ביד השני עד שירדוף אחריו והוא תחבולה עצומה וחכמה עמוקה כדי להוציאו אל מקום טוב ורחב עד שאח"כ יכהו ויחרימהו מכל וכל עד בלתי השאיר לו שריד ואם לא הי' מניח א"ע מוכה בתחלה לא הי' יכול לעשות לו מאומה ונמצא שבאמת מתחלה השונא מכה בו ג"כ ומאבד כמה אנשי חיל אך זהו לרעתו כדי להשמידו אח"כ לגמרי, כמ"כ יובן הנמשל למעלה במלחמת ה' שז"ס גלות השכינה כמארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם (מגילה

כ"ט א' ע"ש) ממש בגלות ביד אותו השר עד שמוכרחת להשפיע לו חיות וגדולה והחיות הזה הוא בסוד גלות ממש בו דהיינו מה שמחי' רע גמור הנפרד ועושה היפוך רצון ה' בתכלית ובאמת שבשעת הגלות הוא צער גדול לשכינת עוזו ית' להוריד החיות במקום אשר שנא ה' אבל כ"ז הוא תחבולה נפלאה כדי שאח"כ יוציאו החיות מן השר ההוא גם ממה שהי' אצלו מכבר בשבה"כ ואז יאבד לגמרי וז"ס בסאסאה בשלחה (ישעי' כ"ז ח') כשנתמלא סאתו וכתי' כי לא שלם עון האמורי עד הנה (בראשית ט"ו ט"ז) (ואע"פ שאין המשל דומה לנמשל שבמשל אין הא' יכול להשמיד את הב' עד שמוכרח להניח א"ע מוכה קצת משא"כ למעלה שביכולת ה' להשמידם ולאבדם כרגע מבלי שום תת יניקה להם דהיינו ע"י שיסלק החיות מהם אבל מ"מ כך רצונו להעמיד הדבר ע"פ המשפט שלא לאבדם בלי טענה כו' כדי שיהיה מי שיתבע הדין כמ"ש בגלגולים שם), והנה ענין גלות השכינה הוא סוד פגימו דסיהרא שהחיצונים יונקים ממדת מלכותו ית' אך היניקה הזאת אינה מפנימיותה כ"א מבחי' החיצונית בלבד מבחי' עור דנוק' ולא מבשר גידי' ועצמות וענין העור הוא בחי' אותיות ולבושים בלבד וכלבוש תחליפם וכמ"ש במ"א בביאור למאמר זה ע"ש וכנ"ל במשל המלחמה שכשהא' מניח קצת להכות מחנהו הוא מניח להכות היותר חלשים ופחותים שבאנשי המלחמה אשר לא יצלחו כו' וכן הוא למעלה שמניחים להם יניקה מן החיצוני' דחיצוני' וכמו שמצינו במאמר הקב"ה למשה במצרים בילדים שהיו מניחים בחומה קוצים אני מכלה (ברש"י סנהדרין ק"א ב') והמופת בזה הי' מיכה שהוציאו מן החומה ועשה מה שעשה כו' אך גם זה הוא בשביל הריוח הנפלא שאח"כ יוציאו מהם הניצוצים היקרים שלפני האצילות מה שחטפו משבה"כ וז"ס מעשה יהודה ותמר שהוא ג"כ הנחת מקום קצת ליניקת הסט"א כדי שיוציאו מהם בכוונתם לש"ש (כדאי' בזהר אחרי) את משיח ומלכי ב"ד שהוא המשפחה היקרה שחפץ ה' בהם וכמה נביאים יצאו ג"כ ממנה כו' (אך אחר שניתנה התורה אסור לעשות כן אם לא כשיאמר נביא לפי שעה חללו שבת וכמעשה דאליהו בבמה בחוץ שהוא ג"כ ע"ד הנ"ל שמניחים קצת בשביל ריוח הרבה וז"ס שבת דחויה ולא הותרה וכן טומאה דחויה בצבור (יומא ו' ב') כמ"ש הרמב"ם וכס"מ פ"ב מהל' שבת): וזהו ביאור דברי הזוהר וכד סיהרא אתפגים בההוא סטרא דחויא בישא שהוא ענין יניקת החיצונים ממנה כשמניחים א"ע מוכה כדכתיב עת אשר שלט האדם באדם (קהלת ח' ט') והוא סוד מארז"ל בא נחש על חוה (שבת קמ"ו א') אך לא ביסודה ממש ח"ו כי כבודי לאחר לא אתן כתיב (ישעי' מ"ב ח') אלא מבחי' שמות אלקים דקדושה שנכללים ביסודה וכמ"ש באוצ"ח דצ"ט ע"א ע"פ אכלה ומחתה פיה כו' (משלי ל' כ') ומבואר אצלינו במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' חוקת ת' הוא ד' ונו"ן מתחברים כחדא ע"ש שהיניקה הזאת הוא כדי להאבידם אח"כ וזהו ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו (דברים ז' י') אבל מ"מ עד כה ועד כה הרי הם יונקים ופוגמים בשפע הקדושה דשמות אלקים המקבלים מיסוד דנוק', וכדין כל אינון נשמתין דנפקין שהנשמות נמשכים ג"כ מיסוד דנוק' שהם שם בעיבור וכנ"ל בפי' בקורטא דלגו כו' אע"ג דכולהו דכיין כולהו קדישין לפי שבפנימיותן לא הגיע שום מגע נכרי ח"ו כמו שיבאר בסמוך, הואיל ונפקו בפגימו פי' שנמשכו מן המל' בשעה שהיא פגומה והחיצונים יונקים והוא צער גדול כנ"ל אזי גם הם בכל אינון אתר דמטו אינון נשמתין כולהו אתברו ואתפגימו בכמה צערין בכמה כאבין מחמת שהחיצונים יונקים מהם וזהו צער וכאב עצום להם ואמר בכל אינון אתר ר"ל בעודם למעלה בדרך המשכותם ממדת מלכותו ית' להתלבש בגוף שנמשכים דרך כל ההיכלות דבי"ע ובכל היכל שבאים יש להם כמה צערין כמה כאבין ואתברו ואתפגימו מסיבה הנ"ל, ואילין אינון דאתרעי בהו קוב"ה לפי שהם סובלים היסורים הללו מחמת פנימית רצון ה' וחפצו במלחמה זו עם החיצונים להוציא יקר מזולל, רזא דמלה שריין כגוונא דלעילא גופא אתפגים ולא נשמתא פי' כמו שבמל' הפגם רק מבחי' הלבושים אבל לא בפנימיות' ח"ו כמ"כ היניקה שמהם הוא רק מחיצוניתם בלבד אבל בפנימיותם כולהו דכיין כולהו קדישין, ולכן בבואם לעוה"ז גופם לבד נפגם במום אבל נשמתן קדושה בתכלית וזהו טעם מספיק ג"כ לענין יסורי האדם בעוה"ז וכדעת ספרי קדמאי שם בזהר דר"ש ס"ל כוותייהו מחמת הולדם בפגימו דסיהרא שהוא בחצי חדש השני כו' (אך כוונת הולד' י"ל זמן לידתם למעלה מן המל') ולע"ל בעיין לחדתותי בחדתותי דסיהרא פי' כשתתגלה נצחון המלחמה ובלע המות לנצח והניצוצי' היקרים המסולאים מפו שהם לפני מלך מלך לבנ"י כולם יתעלו למעלה ע"י המל' שהיא אשת חיל הנ"ל ותהי' אז עטרת בעלה מטעם הנ"ל וכדכתיב והיה אור הלבנה כאור החמה (ישעי' ל' כ"ו) וכתיב נקבה תסובב גבר (ירמי' ל"א כ"א) אזי הנשמות הנ"ל שהם חבירים משותפים עמה שסבלו עמה צער המלחמה בפרטות ביותר עד שנפגמו מחמת מלחמה זו ואתברו בכמה כאבין ברוחני' וגשמיות הם יתייחדו עמה באיזו חדוה פרטית יותר מכללות ישראל שלא סבלו כ"כ בפרטות: ועתה ית' הטעם דאל הפרכת לא יבא שהוזהר הבעל מום מליכנס להיכל ולמזבח הגם שר' שמעון לא ביאר הטעם לזה אלא שסמך על שממילא מובן הענין לפי ההקדמה שהקדים, והוא כי מודעת זאת כי בהיכל הי' גלוי אא"ס בחיצונית עד שראו בעיני ראי' כמ"ש וירא כבוד ה' כו' (ויקרא ט' כ"ג) וירא כל העם כו' (שם ט' כ"ד) וכן במזבח הי' יורד אש שלמעלה כמ"ש ותצא אש מלפני ה' (שם), ולכן הוזהר הבעל מום בל"ת של תורה ליכנס לשם להיות כי גופו נפגם עכ"פ מחיצוני' אע"פ שפנימיותו קדוש אסור לו ליכנס לשם ולהראות פגימתו כדי שלא יפגום ח"ו גם גילוי אלקות שבשם כיון שהגלוי הוא ג"כ בחיצונית ממש, ואותו הגילוי א"צ להיות נפגם ח"ו כי הוא גלוי אלקותו ית' ממש שהגלוי הזה מגיע גם בחיצונית לראיית העין ויכול להיות נפגם ח"ו כשיכנס שם בע"מ שפגמו החיצוני' גופו, אבל לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל (ויקרא כ"א כ"ב) להיות כי בפנימיותו לא נפגם כלל ושלם הוא בתכלית וענין אכילת הקדשים תלוי בפנימית (שהרי בחיצוני' אין ניכר הקדושה עליהם רק שהענין תלוי בפנימיות) האדם כשהוא שלם אזי יכול להעלות את הקדשים כי סוד אכילת כהנים שבעלים מתכפרי' עי"ז הוא שהם ע"י אכילתם מעומד כענין שמו"ע בכוונות ויחודים גורמים אכילת אדם העליון שעל הכסא שהוא סוד המשכת מ"ד לברר מ"ן דב"ן וכבר נת"ל שבשם מ"ה אין שום יניקה כלל וגם בירורו אינו לברר טוב מן הרע אלא רק להעלותו ולתקן המ"ן שכבר נברר מן המל' להיות בו ביטול אמיתי שז"ס גלוי הפנימי' כמש"ל בענין משה וכמ"כ הי' אכילת הכהנים בביטול וע"כ אין בעל מום פוסל בזה שהרי פנימיותו שלם אבל כניסה בהיכל ולמזבח לפי שהוא בבחי' חיצוני' ודומה לבירור הראשון דמל' שמבררת מן הרע שז"ס אכילת מזבח ושם יכולים החיצוני' לינק כמשנת"ל ע"כ אין הבע"מ רשאי ליכנס לשם כו' (וקיצור הענין שהגילוי אלקות דהיכל ומזבח מבחי' מל' חיצונית ושם יכולים לפגום משא"כ אכילת הכהנים רמז לאכילת מ"ה דז"א פנימית ושם אין יניקה כלל כו') אבל לע"ל יתוקנו הפגמים בשלימות ניצוח המלחמה ואז יהיו הם שמחים בחדות השכינה ביתר שאת ויתר עז. וה' יזכנו לראות בנחמת ציון וירושלים בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן:

•••

ממצוה רפ"ה עד רצ"ב הם ז' לאוין ועשה א' בענין מומי בהמה ושרש ענין פיסול המום בבהמה עמ"ש בפ' קדושים במצות (רמ"ג) ואהבת לרעך כמוך ספ"א:

•••

מצוה רצ"ג להיות כל קרבן בן שמונת ימים שרש זה ע' מ"ש במצות מילה ח"ב פ"א בענין מילה בשמיני: